GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunî 6 fior., pe trei lunî 3 fior
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 francî.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţî.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorî nefrancate nu se primescŭ — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 198. *Mercurî, Joi 10 (22) Septemvre.* 1887.

Braşovŭ, 9 Septemvre 1887.

In ḑilele acestea s'au împlinitŭ o sută de anî de când marele Washington a subsemnatŭ constituţia nordamericană.

Poporaţiunea statelorŭ unite americane serbézá cu mare însufleţire acestŭ centenarŭ alŭ esistenţei Constituţiunei *of the United States of America.*

Cu adevĕrată mândriă potŭ privi Americanii la strălucitele şi grandiósele resultate obţinute în cursulŭ acestorŭ o sută de anî pe temeiulŭ constituţiei lorŭ drepte şi liberale.

S'au împlinitŭ speranţele genialilorŭ bărbaţî carî au conlucratŭ la întemeiarea uniunei statelorŭ nordamericane. S'a realisatŭ în aceste state, pe câtŭ numai cu putinţă a fostŭ, ceea ce s'a inscrisŭ în memorata constituţiune, alŭ căreia autorŭ a fostŭ Jefferson, adecă: *„dreptulŭ tuturorŭ ómenilorŭ la fericire“.*

Representanţii celorŭ treisprеḑece colonii au stabilitŭ înainte cu o sută de anî, ca sĕ domnéscă voinţa poporului esprimată în lege, au stabilitŭ respectarea drepturilorŭ omului şi votulŭ universalŭ. Nu i-a împedecatŭ în acéstă lucrare a lorŭ nicî o consideraţiă de privilegii ale diferitelorŭ caste, ci au avutŭ în vedere numai şi numai asigurarea necondiţionată şi deplină a drepturilorŭ cetăţénului şi întruparea deplinei egale îndreptăţirî a tuturorŭ în sînulŭ confederaţiunei.

Marea ideiă ce a condusŭ pe autorii constituţiei Statelorŭ Unite a fostŭ aflarea acelui modŭ, prin care sĕ se pótă mai bine scuti interesele speciale ale tuturorŭ statelorŭ marî şi micî ale Uniunei. Nu voiau cei mai micî sĕ fiă asupriţî de cei mai marî şi cereau garanţii ca sĕ nu fiă înghiţiţî de statele cele mai marî.

Astfelŭ spre a stabili unŭ echilibru alŭ intereselorŭ diferite, au convenitŭ ómenii de statŭ americanî, la propunerea nemuritorului Franklin, ca fiăcare statŭ sĕ trimétă în cea dintâiu cameră a corpurilorŭ legiuitóre câte unŭ deputatŭ totŭ la treiḑecî de mii de ómenî, ér în cealaltă cameră fiăcare statŭ sĕ trimétă câte unŭ numĕrŭ egalŭ de representanţî.

Cu modulŭ acesta s'au putută feri şi statele cele mai micî de orice violentare şi s'a dat fiă-căruia putinţa de a se desvolta liberŭ şi neîmpedecatŭ, după cum cereau interesele sale de esistenţă. Sub scutulu constituţiei, popórele şi statele din Uniunea nord-americană s'au bucuratŭ de atâta libertate încâtŭ astăḑî au ajunsŭ la o putere şi bunăstare neîntrecută de nicî unŭ statŭ din lume.

Când s'a înfiinţatŭ constituţia, Statele unite numĕrau abia patru milióne de locuitorî, ér aḑî ele cuprindŭ aprópe şése-ḑecî de milióne. Prin muncă neobosită poporulŭ americanŭ alŭ Uniunei a ajunsŭ la o bunăstare extraordinară, aşa încâtŭ datoriile făcute din causa cheltuelilorŭ celor enorme, ce le-a căşunatŭ rĕsboiulŭ cu Statele de sudŭ, purtatŭ pentru liberarea Negrilorŭ din sclăviă, suntŭ astăḑî aprópe şterse.

Şi ce spectaculŭ măreţŭ ne oferă situaţiunea Negrilorŭ din Statele de sudŭ! Astăḑî ca ómenî liberî, ei producŭ îndoitŭ şi întreitŭ mai multŭ bumbacŭ decâtŭ pe timpulŭ când erau sclavî, şi timbrulŭ acestei puternice desvoltărî în libertate îlŭ pórtă întrega viéţă de statŭ a Uniunei nordamericane.

Serbările ce se facŭ acum de cătră fericiţii locuitorî ai Statelorŭ unite se concentrézá în Filadelfia, capitala Pansyvaniei, unde acum o sută de anî a fostŭ adunarea coloniilorŭ după rĕsboiulŭ de independenţă.

Esprimândŭ numele „Pensiylvania“ (Ţéra pădurilorŭ), fără voiă ni se 'nfăţişézá în cugetulŭ nostru numele înrudită Transilvania, care asemenea este o ţéră bogată în pădurî. Ce deosebire mare însĕ este între libertatea de care se bucură aḑî toţî locuitorii din Pensylvania deopotrivă, şi între libertatea de care se bucură partea cea mai mare a poporaţiunei Transilvaniei!

S'a obicînuitŭ la noi a se face provocare la Statele nordamericane ca dovadă că potŭ trăi unulŭ lângă altulŭ state şi popóre în cea mai deplină libertate, fără a se mai bate rassă cu rassă, fără a se scurta şi asupri unii pe alţii, prigonindu-se şi sărăcindu-se.

Aşa este, în adevĕrŭ, în patria lui Washington şi Franklin, aşa este în Pensylvania şi celelalte state micî şi marî ale Uniunei.

Dér în Pensylvania nu suntŭ magnaţî, nemeşî şi alţî privilegiaţî ca în Transilvania, unde îşî facŭ numai ei legî, îşî alegŭ numai ei pădurile, liveḑile, păşunile cele mai frumóse, ér poporului îî lasă numai câmpurile mlăştinóse, dealurile năsipóse şi cele mai rele locurî pădurόse.

In Pensyivania fiăcare cetăţénŭ e egalŭ înaintea legii, fără sĕ mai aibă diplome pe pergamentŭ şi brevete de patriotismŭ specialŭ, fiăcare se bucură deplinŭ de scutulŭ legii şi este respectatŭ mai presusŭ de tóte ca omŭ şi cetăţénŭ liberŭ, care n'are numai datorii, ci şi drepturî faţă cu statulŭ. In Transilvania însĕ libertatea esistă numai pentru unii şi respectulŭ legii atêrnă numai de arbitriulŭ acestora.

In Pensylvania esistă libertate nemărginită a pressei, fără juriurî speciale, şi acolo ómenii muncescŭ toţî deopotrivă fără a se împedeca unii pe alţii, şi din rodulŭ muncei lorŭ se cultivă şi progresézá după pofta inimei lorŭ cu limba, datinele şi obiceiurile lorŭ. Acolo nu suntŭ ca în Transilvania protipendaţî, carî trăescŭ şi se'ngraşă din spinarea altora; nu suntŭ inspectorî de scóle, carî sĕ împedece învĕţămêntulă şi progresulŭ culturalŭ alŭ poporului; nu suntŭ solgăbirĕi şi fişpanî, carî sĕ ia în orî-ce momentŭ în deşertŭ drepturile şi libertatea cetăţénului; nu suntŭ miniştri, carî în orî-ce momentŭ sĕ fiă gata a da ordonanţe contra legilorŭ şi a lua mĕsurî excepţionale contra cetăţenilorŭ de altŭ neamŭ; nu suntŭ Kulturegyleturî, care sĕ agite şi sĕ aţiţe ura de rassă sub masca culturei.

In Pensylvania nu suntŭ în fine esploatatorî ca în Transilvania, carî predică fanatismulŭ naţionalŭ, pentru ca sĕ şî pótă mai uşorŭ satisface poftele de domnire şi lăcomia. Acolo trăesce unŭ poporŭ, care muncesce şi înparte între sine cu iubire frăţéscă câştigulŭ materialŭ, culturalŭ şi moralŭ: Americanulŭ ca şi Englesulŭ, Francesulŭ ca şi Germanulŭ. De aceea, acolo serbézá aḑî o măréţă sĕrbătóre progresulŭ şi libertatea, nu ca la noi, unde nu se vĕdŭ decâtŭ urmele săr ăciei şi ale despotismului.

Afacerea Lucaciu.

Din comitatulŭ Sătmarului, Septemvre 1887.
(Reflesiunî la articululŭ publicatŭ în »Budapesti Hirlap« dela 14 Septemvre de cătră fisolgăbirĕulŭ din Baia-mare.)

E frumosŭ că d „főszolgabiro“ recunósce că adecă Românii ca poporŭ stimătorŭ de legŭ şi iubitorî de ordine au însinuatŭ în tótă regula ţinerea conferinţei în Tĕuţii de susŭ.

Până aci amŭ fi în curatŭ cu rĕspunsulŭ D. Alesandru Schmidt, însĕ îndată ce nu spune adevĕrŭ şi voiesce a mistifica tréba îlŭ dămŭ în judecata publicului. Este adevĕrŭ că ca comisarŭ din partea d sale a fostŭ trimisŭ A. Böszörmény subpretore, acestuia i s'au datŭ şi doi gendarmî. Mai ḑice: „că d-nulŭ Thoma János (renegatulŭ) la adunare nu era în calitate de comisarŭ de drumŭ, ci avea sĕ pórte rolulŭ onorificŭ de „solgăbirĕu“. O astfelŭ de însărcinare n'a putută avé Thoma, (nu dóră că ar fi necredinciosŭ) nu, fiindŭ că nu s'a legitimatŭ înaintea presidiului prin plenipotenţă, n'a însinuatŭ sarcina onorifică, căcî în casulŭ acesta ar fi ocupatŭ locŭ la masă lângă D. Böszörmeny, nu într'unŭ colţŭ ca vai de elŭ.

Că i s'a şoptitŭ în urechî prin fiszolgăbirĕu ca sĕ mérgă în Tĕuţî nu negămŭ, însĕ nu ca comisarŭ, ci ca iscódă cum a fostŭ şi soţulŭ sĕu Papp Zsiga.

La totŭ casulŭ Thoma numai rolŭ onorificŭ n'a putută avé şi încă din următórele motive:

1. I. Böszörményi s'a insinuatŭ ca comisarŭ, şi de altŭ esmisŭ n'a vorbitŭ, adecă n'a avutŭ soţŭ pe care trebuea sĕ-lŭ recomande preşedintelui.

2. Thoma János nu s'a recomandatŭ că în ce cualitate figurézá, aşa n'a putută purta rolulŭ de solgăbirĕu, n'a arătatŭ plenipotenţă, prin urmare a figuratŭ ca persónă privată.

3. Décă Thoma ar fi primitŭ o astfelŭ de încredinţare ar fi ocupatŭ loculŭ destinatŭ pentru esmişii forului administrativŭ, faţă cu carî adunarea română s'a purtatŭ cu deplină complesanţă, ca atare n'ar fi şeḑutŭ într'o colniţă.

4. Décă avé Thoma o astfelŭ de încredinţare onorifică n'ar fi umblatŭ a face curte prin bucătăriă, n'ar fi lipsitŭ nicî dela banchetŭ cum n'a lipsitŭ D. Böszörményi. Décă era în calitate de solgăbirĕu n'ar fi prânḑitŭ în cuină, de nu pentru alta din respectŭ cătră cela pe carele îlŭ representase.

Aşa este unŭ neadevĕrŭ că Thoma ar fi representatŭ pe solgăbirĕu, de era aşa n'ar fi fostŭ iertatŭ a figura aşa după cum a figuratŭ.

Sĕ punemŭ casulŭ totuşî că a figuratŭ cum i se atribue, atuncî pentru ce a lăsatŭ déră pe Dr. V. Lucaciu a vorbi mai departe, décă acela prin vorbirea sa întru adevĕrŭ s'a esprimatŭ în modŭ vătămătorŭ despre naţiunea maghiară, despre forurile administrative şi miniştri? Acolo i-a fostŭ gendarmii, cu aceia a putută dispune după placŭ, însĕ aşa sĕ vede că n'a avutŭ lipsă de ei, nu căcî n'a vorbitŭ Lucaciu ce n'ar fi permisŭ după legî şi constituţiune.

Mai este vorbă în articlu că »în unŭ modŭ a cam întârḑiatŭ puţinŭ — prin înţelegerea între sine a persónelorŭ denunţătóre — şi subscrierea a poftitŭ tocmai atâtŭ timpŭ« etc. Firesce că au întârḑiatŭ, a trebuitŭ pregătire, căcî e greu a acusa fără pregătire, mai alesŭ atuncî când acusarea nu se cuprinde în vorbirea oratorului. Până sĕ se născocéscă acéstă acusare, până sĕ i se câştige aderenţî trebuia timpŭ. N'ar fi trebuitŭ mai multŭ de 3—8 ḑile déce acusarea s'ar fi cuprinsŭ în vorbirea lui Lucaciu!

Până la mai detaliate informaţiunî vĕ trimitemŭ acésta reflecsiune cu rugarea sĕ espedaţî lui „Budapesti Hirlap“ şi d-lui A. Smidt câte unŭ esemplarŭ. Avemŭ firmă speranţă că adevĕrulŭ n'a peritŭ şi că D-ḑeu este cu causa dréptă. Sufere fratele nostru, vomŭ suferi toţî, până vomŭ puté elupta drepturile nóstre şi respectarea egalei îndreptăţirî în tóte privinţele.

Românii.

Episcopulŭ Szasz Domokos în România.

„Pester Lloyd“ şi »Ung. Post“ istorisescŭ călĕtoria episcopului calvinŭ Domokos în România ca şi „Kolozsvar“ »Budapester Tagblatt“, descriindŭ şi elŭ călĕtoria, mai ḑice, că episcopulŭ a fostŭ expusŭ în România celorŭ mai seriόse pericole, şi a fostŭ bunŭ bucurosŭ că a putută sĕ se íntórcă nevătĕmatŭ în Ungaria. Apoi întrébă: „Ce gândesce oficiulŭ nostru de esterne asupra acestorŭ violentărî?«

„Nemzet“ scrie: »N'avemŭ intenţiunea de a trage la îndoiélă dreptulŭ orî cărui guvernŭ de a controla jucarea în publicŭ a unui rolŭ din partea supuşilorŭ streinî în statulŭ ce i s'a încredinţatŭ spre guvernare. Dreptulŭ acesta îlŭ esercitézá şi guvernulŭ nostru contra supuşilorŭ din state streine şi totŭ acestŭ dreptŭ îlŭ concedemŭ fiă-cărui statŭ faţă cu supuşii cetăţenî maghiarî. Ba accentuămŭ şi aceea, că mai cu sémă unŭ rolŭ de caracterŭ bisericescŭ jucatŭ în statŭ streinŭ îi dă respectivului statŭ dreptulŭ la o seriósă esercitare a puterei sale de controlare. Căcî sĕ presupunemŭ că prin delegaţî trimişî din partea Românilorŭ s'ar esercita asemenea fapte liberŭ şi fără controlŭ în bisericile românescî greco-catolice din Ungaria — nu este iertată în casulŭ acesta presupunerea, că acéstă libertate ar fi deschisŭ calea la eventuale tendinţe periculóse? Noi credem

mai vîrtosŭ, că în privinţa acésta lucrulŭ se ia cam uşorŭ în patria nóstră.“

„Tendinţa necontrolată de germanisare şi de abaterĭ şi în altă privinţă a baptiştilorŭ din Budapesta tocmai aşa ar merita sĕ fiă ţinută în evidenţă, ca şi predica unui preotŭ streinŭ de altă confesiune, pe care folosindu-o de ocasiune, nu odată ar puté sĕ predice ura contra legilorŭ ţĕrei şi contra aşeḑĕmintelorŭ ei. Acésta însĕ aparţine la altă categoriă, o amintimŭ aicĭ numai pentru ca sĕ explicămŭ, pentru ce credemŭ noi că fiacare statŭ trebue sĕ aibă puterea sa în acéstă privinţă, pe care nu numai că are dreptŭ, dér este şi datorŭ a-o pune în pracsă.

»Aceea însĕ încă stă, că acéstă datorinţă nu scutesce statele dela împlinirea obligămintelorŭ internaţionale şi dela onórea ce e datorŭ unŭ statŭ s'o dea cetăţenilorŭ altui statŭ (pasapórtelorŭ acelora) mai cu sémă décă respectivulŭ streinŭ ocupă în propria sa patriă o înaltă funcţiune de statŭ orĭ bisericéscă şi călĕtoresce în străinătate pentru resolvarea unei astfelŭ de probleme, la care ilŭ îndreptăţesce unŭ vechiu obiceiu..

„Nu scimŭ, aplicat'au autorităţile României numai mijlóce legale cu atâtă necruţare şi fără tactŭ contra ar chireului maghiarŭ, orĭ dóră au recursŭ la arme ţinele gale contra preotului ce umblă sĕ-şĭ facă datorinţa lui. In amêndouĕ casurile credemŭ, că s'ar puté face paşii de lipsă prin ministeriulŭ de esterne. Naturalŭ, că alţii vorŭ fi paşii aceştia în casulŭ primŭ şi alţii în alŭ doilea. Inainte de tóte însĕ trebue sĕ se constate faptulŭ în modŭ oficialŭ şi cu privire la polemiile ḑiaristice de faptŭ ameninţătóre contra Maghiarilorŭ, carĭ călĕtorescŭ în România séu petrecŭ provisorŭ acolo, trebue sĕ se constate: óre nu este casulŭ acesta în legătură cu acea polemii? Şi décă s'ar constata, că autorităţile române au vătĕmatŭ obligămintele internaţionale, suntemŭ convinşĭ, că autorităţile nóstre îşĭ vorŭ cunósce datorinţa lorŭ faţă cu demnitatea propriei lorŭ patrii“.

„Ungarische Post“ rectifică scirea sa originală într'acolo, că episcopulŭ Szasz n'a datŭ la protocolŭ plângerea sa la ambasada austro-ungară din Bucurescĭ, dér numai din motivulŭ, fiindcă nicĭ ambasadorulŭ, nicĭ locţiitorulŭ sĕu nu erau de faţă. Elŭ se mărginì a aduce verbalŭ la cunoscinţa consulatului, că va raporta oficialŭ prin guvernulŭ ungurescŭ ministerului de esterne.

Cestiunea naţionalităţilorŭ.

„Vaterland“ din Viena scrie în Nr. 250 dela 11 Septemvre următórele din Budapesta cu data 9 Septemvre:

In momentulŭ, în care Maiestatea Sa îndémnă în pré înaltele sale rĕspunsurĭ la Neutra şi Csakathurn autorităţile lumescĭ şi preoţescĭ ale ţĕrii sĕ observe şi sĕ esecute strictŭ egala îndreptăţire legală a tuturorŭ naţionalităţilorŭ şi confesiunilorŭ în Ungaria, apare o ordinaţiune a ministrului ungurescŭ de comunicaţiune ca o disonanţă şuerătóre, fórte potrivită a produce în tóte cercurile interesante mare oţĕrîre. E acea faimósă ordinaţiune a d-lui ministru Baross, după care „tóte pachetele oficiale scutite de porto au sĕ se servéscă în adressa lorŭ, precum şi în arătarea obiectului, a clausulei de scutire de porto şi a locului destinaţiunei şi de limba maghiară“.

Ca motivŭ alŭ acestei ordinaţiunĭ totŭ aşa de stranià ca şi neîntemeiată pe lege şi nejustificată prin practică se dă, ca „oficiele postale sĕ pótă controla cum se cade, décă scrisórei orĭ altui pachetŭ desemnatŭ ca scutitŭ de porto 'i se cuvine în adevĕrŭ scutirea de porto‘. Mĕsura, ca şi motivarea ei, e unică în felulŭ sĕu. Nu se face în ea provocare la nicĭ o lege, fiind-că o astfelŭ de lege nu esistă, ci tocmai contrarulŭ e prescripţiune legală; peste acésta li-se dă oficielorŭ poştale o imputernicire, care fórte uşorŭ deschide uşa şi pórta unorŭ grele abusurĭ, încălcărĭ şi volnicii. In praxă se vorŭ nasce din acésta nenumĕrate conflicte, prin care spiritele fără a fi nevoiă se aţîţă totdéuna din nou şi prin care administraţiunea şi aşa tardivă se poticnesce şi mai multŭ.

Inzadarŭ cautĭ o causă înţeléptă şi tare a unei astfelŭ de inovaţiunĭ. Usulŭ legalŭ de până acum, care esistase necombătutŭ 20 de anĭ chiar şi sub guvernulŭ ungurescŭ de sine stătătorŭ, n'a fostŭ în desavantagiu nicĭ unui omŭ, şi mai puţinŭ încă statului ungarŭ orĭ naţiunei ungurescĭ; celŭ multŭ se puteau simţi jenaţĭ prin acéstă singuratice organe poştale ignorante orĭ şoviniste. Dér óre comoditatea orĭ mărginirea şi ignoranţa acestorŭ domnĭ e mai multŭ vrednică, decâtŭ pacea între popórele ţĕrii? Hiperzelosulŭ ministru ar fi putută afla în resortulŭ sĕu de sigurŭ alte ocasiunĭ şi motive mai importante pentru reforme amĕsurate timpului. Astfelŭ de »fapte« pretinse patriotice îngreuiéză nespusŭ de multŭ problema elementelorŭ împăciuitóre; căcĭ e fórte corectŭ, că astfelŭ de „înţepăturĭ de ţînţarĭ“ amărăscŭ fórte cumplitŭ spiritele. Poşta are dóră înainte de tóte datoria a servi publicului; acum însĕ pune pe servitorul ca controlorŭ. Asta-i o nenorocită întortochiătură.

De altmintrelea nu lipsescŭ astfelŭ de „înţepăturĭ de ţînţarŭ«. Aşa de curêndŭ unŭ preotŭ greco catolicŭ de naţionalitate română a fostŭ pusŭ în arestŭ preventivŭ pentru o vorbire pretinsă trădătóre, asupra fiinţei căreia încă nicĭ unŭ tribunalŭ n'a pronunţatŭ sentinţa. Disposiţiunea între Românii Ungariei şi Ardealului e peste totŭ fórte deprimată, aşa că părerile divergéză chiar şi asupra împrejurărei, că óre Românii ardelenĭ apăre-vorŭ în Clujiu orĭ în Deva înaintea Maiestăţii Sale spre a-i aduce omagii. Acéstă părere ne pare cu totulŭ neadmisibilă; lealitatea poporului românŭ moştenită din generaţiă în generaţiă, datorită şi niciodată negată faţă cu legitimulŭ sĕu domnitorŭ nu se póte supune nicĭ unei îndoelĭ. Acésta nu eschide, ca Românii după hotărîrea ultimei marĭ conferinţe naţionale în Sibiiu sĕ îmâneze Maiestăţii Sale „memorandulŭ“, în care ei arată, „pentru ce Românii din ţĕrile corónei ungare se vĕdŭ nevoiţĭ a nu lua parte la alegerile dietale şi în genere la viéţa constituţională a Ungariei‘. Predarea acestui hotărîtŭ „memorandŭ“ se póte face la altă ocasiune, şi fără de asta Românii de frunte represintă părerea, ca „unŭ lucru de sine înţelesŭ“, ca acestŭ memorandŭ, »nu e adresatŭ cătră regele Ungariei, ci cătră monarchulŭ nostru, împĕratulŭ, regele şi marele principe Franciscŭ Iosifŭ I, şi decĭ acela nu i se póte îmâna nicĭ în Budapesta, nicĭ în Gödöllö, nicĭ în genere în ţĕrile, în care Maiestatea Sa monarchulŭ nostru e încungiuratŭ de ómenii sĕi de curte ungurĭ, ci în Viena, unde e reşedinţa monarchului şi în genere undeva, unde Maiestatea Sa nu e încungiuratŭ de consilierĭ, carĭ suntŭ duşmanĭ declaraţĭ ai poporului românŭ. Deşi noi socotimŭ acéstă ultimă concepţiune ca esagerată de pesimistă, totuşĭ ea arată adânca neîncredere de care e cuprinsă aḑĭ maioritatea poporului românŭ în Ungaria şi în Ardealŭ. Conducĕtorilorŭ statului n'ar trebui nicĭ unŭ momentŭ sĕ le pară acésta indiferentŭ“.

SCIRILE ḐILEI.

In 18 Septemvre n. Maiestatea Sa a visitatŭ în Deva, pe lângă alte edificii şi institute, şi biserica greco-orientală.

—x—

Archiducele Rudolfŭ a sositŭ în Ardealŭ ducêndu-se sĕ ia parte la manevrele dela Deva.

—x—

Archiducele Albrecht va sosi Vinerĭ înainte de améḑĭ în Braşovŭ cu trenulŭ obicĭnuitŭ de persóne şi dela gară va pleca imediatŭ mai departe la Sinaia cu carĕ tocmite anume, ḑice „Kronst. Ztg.«

—x—

Representanţa comunală a Têrgu-Mureşului a hotărîtŭ sĕ se arunce pe spinarea contribuabililorŭ unŭ adausŭ de 1°/₀ dare pentru kultur-egylet şi a însărcinatŭ pe magistratŭ cu esecutarea acestei hotărîrĭ. — Óre cum merită a fi calificate astfelŭ de despoierĭ ale contribuabililorŭ, pentru desnaţionalisarea lorŭ? Căcĭ bine sĕ însemnămŭ, în Têrgu-Mureşului se află şi Românĭ, deşi în numĕrŭ mai micŭ.

—x—

D-lŭ Leone Pavelea profesorŭ în Năsĕudŭ şi soţia sa Ludovica ne face cunoscută cununia fiicei lorŭ Valeria Pavelea cu d-lŭ Ioane Tanco profesorŭ, care se va celebra la 25 Septemvre st. n. 1887 la 4 óre p. m. în biserica gr. cat. din Năsĕudŭ. Cele mai sincere felicitărĭ tinerei părechĭ şi familiei!

—x—

Ni-se scriu următórele: Alegerea de protopresbiterŭ în Lugoş sĕvîrşită la 12 Septemvre a. c. s. n. e memorabilă şi pentru că s'a alesŭ de protopresbiterŭ unŭ Doctorŭ în s. theologiă şi pentru că alegerea a fostŭ condusă cu multŭ tactŭ şi plinŭ de demnitate prin comisarulŭ cons., simpaticulŭ protopresbiterŭ alŭ Iamului Filip Adam, şi în fine pentru că alegerea s'a făcutŭ în unanimitate. Alesulŭ e Dr. Georgiu Popovicĭ profesorŭ de teologiă din Caransebeşŭ, fiiulŭ preotului din Cliciova George Popovicĭ, tînĕrŭ, dér plinŭ de însuşirĭ promiţĕtóre. Votanţĭ au fostŭ 63 din 72 deputaţĭ îndreptăţiţĭ şi deschiḑêndu-se şedulele de votisare s'au aflatŭ tóte 63 voturĭ pentru alesulŭ. Deputaţii sinodalĭ cu locuinţa în Lugoşŭ au datŭ în sala hotelului »Concordia« (proprietatea bisericei) unŭ prânḑŭ la care au învitatŭ pre toţĭ deputaţii sinodalĭ esternĭ. Prânḑulŭ a fostŭ de laudă, ér toastele au rădicatŭ serbarea până la însufleţire. Comisarulŭ cons. a toastatŭ pentru Il. D. Episcopŭ diecesanŭ (fórte bine primitŭ), primarulŭ oraşului Lugoşŭ, C. Radulescu, pentru protopresbiterulŭ şi comisarulŭ cons. Filip Adam (aplaudatŭ), preşedintele sedriei orfanale St. Antonescu pentru preoţimea tractuală, fórte succes. Nicolae Scioponĭ preotulŭ Remetei toastéză pentru inteliginţa română (vii urărĭ), Simeonŭ Popetiu, tutorŭ orfanalŭ orăşenescŭ a toastatŭ pentru alesulŭ în cuvinte fórte potrivite şi aprobate de toţĭ mesenii, d-lŭ Rotariu (din Timişóra) a toastatŭ pentru admirabila armoniă manifestată în actulŭ alegerei (fórte bine primitŭ), păr. Pocreanŭ din Lugoşŭ pentru tinerime, păr. Secoşanŭ din Selbăgelŭ pentru jurnalistica română, în specialŭ pentru d-lŭ Rotariu, Costa Blajŭ, pescarŭ în Lugoşŭ, pentru alesulŭ ca primulŭ parochŭ alŭ Lugoşului, Dr. St. Petrovicĭ pentru bĕtrânĭ, Brediceanu pentru demnii şi binemeritaţii óspeţĭ ai Lugoşenilorŭ, în fine încheierea o făcù P. On. d. comisarŭ cons. Filip Adam pentru ospitalii Lugoşenĭ. Comisarulŭ cons. a fostŭ petrecutŭ la gară de cătră Lugoşenĭ în modŭ imposantŭ, asemenea precum a fostŭ şi primitŭ, şi atâtŭ d-sa câtŭ şi fiecare Românŭ póte esclama în

---

FOILETONU.

Scóla pseudo-istorică Eder-Hunfalvy.

Neuere Erscheinungen der rumänischen Geschichtsschreibung beleuchtet von Paul Hunfalvy. Wien und Teschen verlag der k. k. Hofbuchhandlung Karl Prochaska 1886. 8° 252 pag.

Suntŭ aprópe o sută de anĭ de când Iosifŭ Carol Eder, directorulŭ scólei normale din Sibiiu, puse fundamentulŭ unei scóle pseudo-istorice în Transilvania, unei scóle de agitaţiune politică îndreptată în contra Românilorŭ, şi a cărei tendinţă principală era, de a combate cu diferite sofisme şi cu documente falsŭ interpretate aspiraţiunile legitime ale Românilorŭ după egala îndreptăţire politică în Transilvania, de a declara ca încercărĭ de revoluţiune orĭ ce dorinţă a ţĕranului românŭ de a scăpa odată de miseria şi tirănia iobăgiei, în fine de a înegri pe Românĭ, de a-i înfăţişa lumei civilisate ca o cétă de sclavĭ decăḑuţĭ din timpulŭ lui Catilina, periculoşĭ pentru imperiu, periculoşĭ pentru lumea civilisată, şi carĭ vorŭ sĕ usurpe într'unŭ modŭ ilegalŭ domnia politică a Transilvaniei.

De altă parte acéstă scólă pseudo-istorică mergea mână în mână cu cestiunile politice de ḑi ale Sasilorŭ şi Ungurilorŭ din Transilvania, şi ea tindea cu tóte puterile de a înfăţişa ca drepturĭ istorice aspiraţiunile politice cele mai cutezate ale Sasilorŭ şi Ungurilorŭ. Şi apoi pentru a puté apĕra cu succesŭ aceste tendinţe politice ale sale, acéstă scólă pseudo istorică scóse apoi la lumină douĕ absurdităţĭ monumentale ale seculului nostru: ântêiu că Sasii arŭ fi cei mai vechĭ locuitorĭ pe teritoriulŭ începêndŭ dela Orăştiă până la Braşovŭ, şi a doua că Ungurii arŭ fi cei mai vechĭ creştinĭ şi celŭ mai vechiu poporŭ în Ungaria şi Transilvania.

Fundamentulŭ acestei scóle ilŭ puse Eder cu combaterea pasionată a petiţiunii ce o înaintară Românii din Transilvania la camera din 1791 sub titlulŭ: Representatio et humillimae preces universae in Transsylvania Walachicae nationis se pro regnicolari natione, qualis fuit, auctoritate Regia declarari, seque ad usum omnium jurium civilium, ex quo non lege, non jure, sed temporum duntaxat injuria ....exclusa est, reponi de genu supplicantis.

Acéstă scólă avù mai mulţĭ adepţĭ în Transilvania, dela unulŭ până la celŭ din urmă demnĭ cu toţii de magistrulŭ lorŭ. Aşa fù piaristulŭ Martinŭ Bolla din Cluşiu care scrise o lungă filipică asupra Românilorŭ, filipică care, fiă ḑisŭ spre onórea seculului nostru, a rĕmasŭ până astăḑĭ nepublicată.

Aşa a fostŭ Martonfi, renumitulŭ censorŭ literarŭ alŭ guvernului din Transilvania, care în secululŭ alŭ XIX-lea nu se sfiì sĕ ḑică despre cronica unui omŭ aşa de învĕţatŭ ca Şincai, că nu este altceva mai demnŭ de pedepsire şi de închisóre ca Şincai şi opera sa. Aşa fù I. C. Schuller, care înainte de 1848 combătù cu o extremă nervositate şi rea voinţă petiţiunea episcopilorŭ românĭ adresată camerei din Transilvania pentru drepturile politice şi sociale ale Românilorŭ din districtele săsescĭ.*)

Ómenii aceştia sub forma de studii istorice îşĭ permiteau şi scriau tóte, însĕ numai istoriă nu. Sub scutulŭ sciinţei celei positive a trecutului, ei erau o simplă scólă de denunţărĭ, de calumnii şi agitaţiunĭ politice în contra Românilorŭ.

Cu mórtea lui I. C. Schuller se părea că acéstă scólă nefericită pentru sciinţă şi pentru binele publicŭ din Transilvania şi Ungaria a dispărutŭ şi ea în noianulŭ întunerecului din care se născuse. Când deodată cu mirare vedemŭ că sofismele acestei scóle ivite la rĕsăritŭ pe la finele seculului trecutŭ, mai rĕsună încă odată cu sgomotŭ mare, însĕ acum la apusŭ, representate prin d-lŭ Paulŭ Hunfalvy, membrulŭ Academiei ungurescĭ din Buda-Pesta.

De unŭ timpŭ încóce d-lŭ Paulŭ Hunfalvy sub formă

---

*) Nu vomŭ aminti între adepţii acestei scóle pe Sulzer şi pe Rösler, carĭ deşi în scrierile lorŭ au avutŭ părerĭ cu totulŭ divergente de cele ce le are scóla istorică română, însĕ dênşii nu au amestecatŭ niciodată cestiunile politice de ḑi cu sciinţa positivă a trecutului.

a[a acestei alegerĭ: Dă Dómne ca toțĭ Românii creștinĭ sĕ fiă unŭ ḑidŭ când e vorba de interese publice, de onórea și viitorulŭ bisericei și școlei«.

—x—

La pólele muntelui Clabucetulŭ-Taurului, de lângă Azuga, la o micĭ depărtare de șoséua Ploescĭ-Predealŭ, s'a găsitŭ ḑilele acestea cadavrulŭ unui Ungurŭ muncitorŭ, anume Andreaș Feer, din comuna Tărlungenĭ, lângă Secele. S'au constatatŭ mai multe rănĭ făcute cu toporulŭ în față și pe spate; două din cóste s'au găsitŭ tăiate cu toporulŭ. După cercetările făcute s'a constatatŭ, că autorulŭ crimei este totŭ unŭ Ungurŭ, anume Ionŭ Șelaru, care a fostŭ prinsŭ și se află arestatŭ. Elŭ a mărturisitŭ crima. Asasinulŭ, ḑice »Voința Națională«, după comiterea crimei, trecuse granița și se reintorsese credĕndŭ că nu va fi descoperitŭ. Elŭ pretinde că a avutŭ o cértă cu victima, cu care se dusese din Transilvania în România. Mobilulŭ crimei n'a putută fi de câtŭ furtulŭ, căcĭ însușĭ asasinulŭ a declaratŭ că, după comiterea crimei, a luatŭ din busunarulŭ cojocului victimei sale suma de 35 lei. Crima săvêrșindu se pe teritorulŭ romănŭ și asasinulŭ fiindŭ prinsŭ chiar în România, elŭ va fi judecatŭ de autoritățile române judiciare.

—x—

Cetimŭ în »Națiunea« din Bucurescĭ: »Arsenalulŭ armatei a terminatŭ săptĕmâna acésta cu repararea unui mare numĕrŭ de tunurĭ, carĭ au fostŭ distribuite la diferite regimente de artilerie. Într'adevĕrŭ de câtva timpŭ unŭ numĕrŭ mai mare de personalŭ, ca celŭ de obiceiu, este ocupatŭ cu lucrările dela arsenalŭ«.

—x—

In ḑiarulŭ croatŭ „Hrvatska" din Agramŭ, Nr. 204 cetimŭ sub titlulŭ „Scirĭ personale" următórele: »Deja de câte-va ḑile petrece în Agramŭ eruditulŭ și academiculŭ romănŭ d-lŭ Nic. Densușianu, care se va duce de aci la Roma, ca sĕ studieze câteva docu mente fórte importante pentru istoria română. D-lŭ Densușianu a visitatŭ și museele și biblioteca nóstră academică, precum și împrejurimea Agramului. S'a și esprimatŭ dênsulŭ forte favorabilŭ asupra capitalei nóstre«.

—x—

Inspectorulŭ școlarŭ reg. alŭ comitatului Têrnava mare lucréză din rĕsputerĭ la înființarea unui asilŭ maghiarŭ (grădină) de copii în Sighișóra. — Românii sĕ nu scape din vedere, că scopulŭ acestorŭ asilurĭ și grădinĭ unguresci este a le maghiarisa copii.

—x—

Codița „patriotică" din locŭ, vorbindŭ despre escursiunea dela 30 Augustŭ v. la Sinaia, după ce laudă frumsețile Sinaiei și pe Regina Romaniei, scrie: „Și décă m'am uitatŭ cu de-amĕnuntulŭ la poporulŭ acesta, la obiceiurile și viéța lui socială, chiar fără voiă mĭ-a trebuitŭ sĕ mĕ umplu de compătimire. — In pragulŭ Orientului. Acei ómenĭ, carĭ pórtă pómele pe rude, în mânĭ cu cumpăna, îmbiându'șĭ marfa lorŭ în glasŭ strigătorŭ la drépta și la stânga; acei călugărĭ cerșitorĭ și călugărițe, carĭ nicĭ nu mulțămescŭ pentru darulŭ ce li se face; acelŭ poporŭ necivilisatŭ; acei musicanțĭ primitivĭ cu cântecele urite orientale, ca și la noi bocitórele (babele) din Ciucŭ, când plângŭ pentru banĭ mortulŭ altuia; acele relațiunĭ sociale disordinate și acea imoralitate — oh, tóte acestea nu se potrivescŭ în acelŭ cadru frumosŭ!« — Noi nu putemŭ dori poporului romănŭ de dincolo mai multŭ bine decâtŭ: sĕ lŭ ferescă Dumneḑeu de cultura și de moralitatea pretinșilorŭ civilisatorĭ ai Orientului!

—x—

---

de studii istorice publică aprópe în fiă-care anŭ câte o broșură de agitațiune politică în contra Românilorŭ, dênsulŭ vede mii și mii de pericule pentru națiunea ungurésca din partea Românilorŭ, întórce, sucesce și résucesce cuvintele scriitorilorŭ românĭ spre a arĕta publicului unguresců, că cea mai ardentă dorință a Românilorŭ este sĕ facă revoluțiune și sĕ iée Transilvania. Și apoi ceea ce d-lŭ Hunfalvy rostesce întogma ca unŭ oraculŭ în palatulŭ Academiei din Pesta înaintea miniștrilorŭ și bărbațilorŭ de statŭ ai Ungariei, aceea se repetéză pe sute și sute de córde într'unŭ modŭ asurḑitorŭ în reuniunile din provincia.

Nu se póte nega, că d-lŭ Hunfalvy este unŭ bărbatŭ de adêncă erudițiune istorică. Pĕcatŭ numai că frumósele cunoscințe, ce le posede pe terenulŭ acesta, le întrebuințéză totdéuna după necesitățile politicei de ḑi și merge întocmai ca unŭ apostolŭ în fruntea elementelorŭ turbulente din țéră, le ațîță, le sumuță asupra Românilorŭ, și se înțelege că în modulŭ acesta conclusiunile scrierilorŭ sale suntŭ totdéuna greșite și neistorice.

Noi publicămŭ aicĭ numai unŭ micŭ estrasŭ din o nouă scriere a sa în contra Românilorŭ, fără sĕ o comentămŭ și fără sĕ o combatemŭ mai departe. Neade vĕrulŭ și tendința de agitațiune ne apare din însășĭ opera sa. (Va urma).

Scirile primite din Africa în Parisŭ spunŭ, că nisce curierĭ trimișĭ din Zanzibar au ajunsŭ până la Emin-Bey, anunțându-i sosirea lui Stanley.

—x—

Pentru servițiile aduse maghiarismului, ministrulŭ Trefort a mai »pricopsitŭ« cu câte 50 fl. pe preoții gr. or. Ionŭ Isorzsa (Jorsa?) din Blașia și Petru Papŭ din Geoagiu de josŭ. — Nu vorŭ fi uitațĭ!

»Etymologicum Magnum Romaniae. Dicționarulŭ limbei istorice și poporane a Românilorŭ," lucratŭ după dorința și cu cheltuiéla M. S. Regelui Carolŭ I. sub auspiciele Academiei române, de B. Petriceicu-Hasdeu. Fasciora IV. Incepe cu cuvêntulŭ Alcazĭ și termină cu Amurțescŭ. Publicațiunea întrégă se va compune din circa 10 tomurĭ de câte 40 cóle. Prețulŭ unui tomŭ 12 lei. Abonamentele se facŭ la Stabilimentulŭ graficŭ Socecŭ & Teclu în Bucurescĭ (Strada Berzei Nr 96).

»Convorbirĭ literare" în nr. 6 dela 1 Septemvre conține: G Lahovari — Hărții vechĭ. Vilhelm de Kotzebue — Lascarŭ Viorescu (urmare). Lazărŭ Șaineanu — O pagină din istoria medievală (fine). Schiller — Maria Stuart (actulŭ V) trad. metrică de I. Negruzzi (fine). M. Gregoriadi de Bonachi — Umbra serei (poesii) I. Negruzzi — Necrologŭ, George Crețianu. — Bibliografiă.

Carlotta Leria.

Cetimŭ în „Voința Națională":

Ḑiarele francese, nu numai cele din Bruxela, ci și cele din Parisŭ, suntŭ unanime în a recunósce marele succesŭ alŭ compatriotei nóstre, d-ra Leria, la teatrulŭ de operă La Monnaie din capitala Belgiei. Foiletonulŭ musicalŭ alŭ »Independenței Belge" cuprinde cele mai călduróse laude la adresa junei dér deja celebrei nóstre cântărețe. »Le Temps« din Paris confirmă declarațiunile lăudătóre ale învĕțatului foiletonistŭ alŭ »Independenței Belge«. „La Réforme« din 11 Septemvre, narândŭ ovațiunile ce publiculŭ belgianŭ a făcutŭ Leriei ḑice, că tótă lumea era mulțămită de ea, dér și Leria mulțămită, fórte mulțămită era noua Margheritâ . . . Bucurósă, nebunatică, rîḑĕtóre, ea ridea cu buzele, cu ochii, cu dinții . . . Étă ce se chema fericirea!

»Dér și cu ce siguranță a pusŭ dênsa piciórele în frumósa țéră a »Turenei", și cum se transformase ea după ovațiunea ce i-se făcuse de entusiasmŭ. Nicĭ vorbă, domnișóră, că de acum ești definitivŭ a nóstră!«

»Le Journal de Bruxelles«, din 11 Septemvre, ḑice între altele că: »M-selle Leria roucoule vraiment avec bien de l'aisance et de la gentilesse" și că publiculŭ i-a făcutŭ unŭ accueil excellent!

Tóte ḑiarele constată că între actulŭ III și IV. d-șóra Leria a fostŭ chemată în loja M. Sale Reginei Belgilorŭ, care i-a făcutŭ cele mai grațióse felicitărĭ pentru minunatulŭ talentŭ de care a datŭ probe.

Din afară.

Se telegrafiază din Constantinopolŭ, că Miercurea trecută, însărcinatulŭ de afacerĭ alŭ Rusiei a comunicatŭ Porții o depeșă a d-lui de Giers, care îndémnă pe Pórta sĕ urmeze sfatulŭ Germaniei, adecă ca *Turcia sĕ socotéscă de a sa propunerea ruséscă privitóre la Bulgaria*, și s'o comunice oficialŭ tuturorŭ puterilorŭ; prin mijloculŭ acesta, sprijinulŭ Germaniei e asiguratŭ. D. de Giers adauge că Rusia ar sprijini oficialŭ pe lângă puterĭ acestŭ demersŭ alŭ Porții. Consiliulŭ, deliberândŭ imediatŭ în acéstă privință, adoptă o hotărîre conchiḑêndŭ la trimiterea unei circulărĭ tuturorŭ puterilorŭ în sensulŭ de mai susŭ, cu adausulŭ că décă după primirea rĕspunsurilorŭ afirmative ale tuturorŭ puterilorŭ, Bulgaria ar refusa sĕ se supună, ea va fi pusă în stare de blocare pe uscatŭ de către Turcia și pe mare de că tră flotele combinate ale puterilorŭ. Acéstă hotărîre, menționândŭ asemenea sprijinulŭ făgăduitŭ alŭ Rusiei pe lângă Puterĭ, fu supusă sacctiunii Sultanului.

După cum se telegrafiază din Roma, *ambasada ruséscă* a și primitŭ instrucțiunĭ pentru *a sprijini* acolo apropiata *circulară a Porții* privitóre la Bulgaria. D. de Giers a datŭ *instrucțiunĭ identice tuturorŭ representanțilorŭ Rusiei din streinătate.*

Telegrame din Parisŭ asigură că diplomația germană n'a renunțatŭ la speranța unei *întrevederĭ a împĕratului Wilhelm cu Țarulŭ*. Svonulŭ unui *Congresŭ* ce s'ar ține la Berlinŭ s'a pusŭ din nou în circulațiune.

După nisce scirĭ din Bucurescĭ, se crede că o *sumă de banĭ fórte însemnată s'a trimisŭ emigrațilorŭ Bulgarĭ din Adrianopolŭ.*

După cum comunică o telegramă din Paris, într'unŭ discursŭ adresatŭ trupelorŭ puse sub comanda sa, *generalulŭ Boulanger*, făcêndŭ alusiune la manifestulŭ comitelui de Paris, declară că *ora desarmării n'a sunatŭ*, că e o nebunia de a crede și o crimă de a o spune acésta, căcĭ ar face sĕ se créḑă că Francia aspiră la pace cu orĭ-ce prețŭ.

După „Allgemeine Zeitung", unŭ fabricantŭ, d. *Gast*, ginere alŭ d-lui Buffet, *fostŭ ministru, a fostŭ espulsatŭ din Alsația.* Se semnaléză *numeróse espulsărĭ din Metz.*

Convocare.

Reuniunea învĕțătorilorŭ rom. gr. ort. din districtulŭ Făgărașului își va ține adunarea sa generală districtuală în ḑilele 20 și 21 Sept. a. c. st. v. în comuna Becleanŭ. La acésta suntŭ invitațĭ toțĭ membrii ordinarĭ (activĭ), ajutătorĭ, onorarĭ precum și toțĭ binevoitorii acestei corporațiunĭ. Neparticiparea membrilorŭ ordinarĭ se va pedepsi conformŭ §-lui 9 lit. a. din statutŭ. Programulŭ obiectelorŭ de desbătutŭ e următorulŭ:

Ședința I. Duminecă 20/IX 1887 a m. 1) Asistarea în corpore la serviciulŭ divinŭ. 2) Deschiderea ședinței prin presidiu. 3) Apelulŭ nominalŭ. 4) Alegerea comisiunilorŭ revĕḑĕtóre și de scontrare. 5) Raportulŭ generalŭ alŭ comitetului centralŭ și tot deodată raportulŭ cassarului generalŭ și alŭ bibliotecarului.

Ședința a II. Dumineca 20/IX 1887 p. m. 6) Industria domestică în scólele poporale disertațiune de Georgiu Dobrin. 7) Exercițiĭ libere din gimnastică cu elevii dela scóla din Beclean de George Taflanŭ.

Ședința a III. Lunĭ 21/IX. 1887 a. m. 8) Raportulŭ comisiunilorŭ. 9) Care este causa, pentru care grădinile școlelorŭ nu se sporesc și pentru ce uniĭ învĕțătorĭ avêndŭ pămêntŭ pentru grădina de scólă nu-lŭ cultivă spre instruirea școlarilorŭ în grădinăritŭ și ce mĕsurĭ ar fi de a se lua pentru a se da unŭ avêntŭ mai mare în instruirea acestui ramŭ folositorŭ? de Ioan Bonea.

Ședința a IV. Lunĭ 21/IX 1887 p. m. 10) Carĭ suntŭ causele pentru care absențiile scolare suntŭ prea numĕróse și prin ce s'ar putea delătura acestŭ inconvenientŭ împedecătorŭ în instrucțiunea poporală, de Ioanŭ Capĕtă. 11) Propunerĭ diverse.

Din ședința comitetului centralŭ ținută la 21 Augustŭ 1887 v.

Vincențiu Grama *Nicolau Ludu*
președinte secretarŭ

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLIN, 20 Septemvre. —Prințulŭ Wilhelm pléčă în 24 Septemvre, învitatŭ fiindŭ de prințulŭ de corónă Rudolfŭ, la vênătóre în Austro-Ungaria.

PARISŬ, 20 Septemvre. — După cum spunŭ ḑiarele, îndată după întrunirea camerei intransigenții vorŭ lua inițiativa a aduce o propunere, ca guvernulŭ sĕ aplice deplinŭ legea de espulsare a prinților. Doi deputațĭ vor face din nou propunerea privitóre la confiscarea bunurilorŭ prinților

CONSTANTINOPOLŬ, 20 Septemvre. — Însărcinatulŭ de afacerĭ germanŭ a comunicatŭ Porrii, că guvernulŭ germanŭ e mulțămitŭ cu sotisfacțiunea ce i-a dat'o Bulgaria și consideră incidentulŭ dela Rusciucŭ ca terminatŭ.

METZ, 21 Septemvre. — *Fiiulŭ lui Schnaebele, care la 14 Septemvre a atêrnatŭ de unŭ pom pe șoseaua țĕrii lângă Cheminot unŭ placatŭ rĕsvrătitorŭ cu colorĭ naționale francese, a fostŭ arestatŭ erĭ când a venitŭ peste graniță și aḑi a fost dusŭ în arestulŭ judecătoriei de cercŭ în Metz.*

SOFIA, 21 Septemvre. — Guvernulŭ germanŭ n'a rĕspunsŭ până acum în privința incidentului din Rusciucŭ.

SOFIA, 21 Septemvre- — In munții Rillo s'au ivitŭ bande de briganḑĭ. Guvernulŭ îĭ urmăresce în modulŭ celŭ mai energicŭ.

Raportulŭ

primului secretarŭ Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ, către On. comitetŭ de ajutorare cu abecedare și legendare a elevilorŭ sĕracĭ dela scólele romăne rurale, cu reședința în Rodna veche, Transilvania.

(Urmare).

b) Cărțĭ de acestŭ autorŭ se distribuiră: Celui de întêiu 8 Abcedare și 5 Legendare. Celui de alŭ 2-lea 5 Abcd., și 5 Leg, celui de alŭ 3 lea 6 Abcd., celui de alŭ 4 lea 8 Abcd., 10 Leg., celui de alŭ 5-lea 7 Abcd., celui de alŭ 6-lea 4 Abcd., și 5 Leg., celui de alŭ 8-lea 4 Abcd., și 10 Leg. Lui Ipate Todoran în Domnin 6 Abcd. Celui de sub 9=24 Abcd., celui de sub 11=12 Abc., c lui de sub 14=15 Abcd., și 1 es. Stupăritŭ de Costin*) celui de sub 12=15 Abcd. și 1 es Stupăritŭ de Costin și 5 Leg, celui de sub 18=4 Leg., celui de sub 13=10 Abcd., celui de sub 14=10 Abcd., celui de sub 15=8 Abcd., celui de sub 16=10 Abcd. Suma 152 Abcd. 2 es. Stupăritŭ, 44 Leg. (Va urma).

*) D-lŭ Ionŭ Costinŭ preotŭ în Baia mare donă 10 es. din opulŭ sĕu Stupăritulŭ, spre a se distribui gratuitŭ scólelorŭ misere. I. P. R.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 18 Septemvre st. n. 1887

Rentă de aură 5%	100 29	Bonurĭ croato-slavone	104 75
Rentă de hârtiă 5%	87.15	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100. –
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152 —	Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 85
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 40	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 -	Renta de hârtiă austriacă	81 20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 50	Renta de arg. austr.	82 60
Bonurĭ rurale ungare	104 50	Renta de aurŭ austr.	112 45
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50	Losurile din 1860	136 20
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104 50	Acțiunile băncei austro-ungare	889 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 20	Act. băncei de creditŭ ung.	285.75
Bonurĭ rurale transilvane	104 30	Act. băncei de creditŭ austr.	282.50
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
		Napoleon-d'orĭ	9.95
		Mărcĭ 100 imp. germ.	61 55
		Londra 10 Livres sterlinge	125 95

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 6 Septemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	$91\frac{1}{2}$	$92\frac{1}{2}$
Renta rom. amort. (5%)	$95\frac{1}{4}$	$95\frac{3}{4}$
» convert. (6%)	$89\frac{3}{4}$	$90\frac{1}{4}$
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	35—	36—
Credit fonc. rural (7%)	$104\frac{3}{4}$	$105\frac{1}{2}$
» „ „ (5%)	$89\frac{1}{2}$	$90\frac{1}{4}$
» » urban (7%)	$103\frac{1}{4}$	$103\frac{3}{4}$
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	$87\frac{1}{2}$
Banca națională a Românieĭ 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.—	$14.\frac{1}{4}$
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.02

Cursulu pieței Brașovŭ

din 21 Septemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.68	Vênd.	8.70
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9 98
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.28
Imperialĭ	»	10.21	»	10.26
Galbenĭ	»	5 90	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	$111.\frac{1}{2}$
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 5597—1887.
pol.

Publicațiune!

Licitațiunea pentru arêndarea pășunei de ernatŭ oile pe hotarulŭ Sighișórei pro 1887/8 se ține la 1 Octomvre a. c. la 11 óre a. m. în cancelaria magistratului de aci.

Doritorii de a o arênda au sĕ depună înainte de începerea licitării unŭ vadiu de 50 fl. resp. sĕ-i alăture la oferta lorŭ în scrisŭ.

Condițiunile de licitare mai de aprópe se potŭ vedé aci la oficiu în timpulŭ obicînuitelorŭ ore de oficiu.

Sighișóra, 1 Septemvre 1887.

Magistratulŭ orășenescŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularitățĭ la primirea diarului onor. abonațĭ suntŭ rugațĭ a ne încunosciința imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS.“*

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.